

Järkihanke laajeni

Luonnon- ja riistanhoitosäätiön ja Elävä Itämeri säätiön yhteinen Järki-hanke laajeni kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Hankkeen uusiin toimiin saatiin vuodeksi 2011 rahoitus Sophie von Julinin säätiöstä. Sophie von Julinin säätiö on myöntänyt hankerahoitukseen jatkoa vuodeksi 2012.

Luonnon- ja riistanhoitosäätiö palkkasi tämän rahoituksen turvin 21.3.2011 alkaen agrologi Kaisa Tolosen maatalouden ympäristöneuvojaksi. Tolosen tehtäviin kuuluu neuvonta Länsi-Uudellamaalla. Lisäksi hän osallistuu maatalouden ympäristöneuvonnan kehittämiseen, ympäristötuen muutosehdotusten valmisteluun sekä koulutustoimintaan.

Järki-hankkeen laajennusosan neuvontatyö käynnistyi huhtikuussa, ja asiakkaille on hankkeen puitteissa tehty suojavyöhykesuunnitelmia, luonnon monimuotoisuussuunnitelmia sekä yleisiä arviointeja maatilan ympäristökäytännöistä. Kahdelle asiakkaalle arvioitiin kosteikon paikkaa yhdessä Suomen Riistakeskuksen sekä Salaojakeskuksen asiantuntijoiden kanssa.

Uusi hanke maatalousympäristön riistan ja monimuotoisuuden parissa

Maatalouden ympäristötukijärjestelmän uudistamisen yhteydessä tulee myös luonnon monimuotoisuuden huomioiminen pyrkiä varmistamaan entistä paremmin. Tämän päämäärän toteutumista silmälläpitäen Luonnon- ja riistanhoitosäätiö on aloittanut uuden hankkeen. Uuden hankkeensa alkuvaiheessa Luonnon- ja riistanhoitosäätiö pyrkii arvioimaan, minkälaiset tukikelpoiset elinympäristön parannustoimet kustannustehokkaimmin vastaisivat maatalousympäristön monimuotoisuuden kannalta keskeisten riista- ja muiden lajien vaatimuksiin.

Tukijärjestelmän uudistusten muotouduttua hanke pyrkii eri sidosryhmien parissa tehtävän tiedotuksen ja suhdetoinnin voimin edistämään parhaiden käytäntöjen käyttöönottoa, sekä nostamaan riistaelinympäristöihin kohdistetun luonnonhoidon asemaa ja arvostusta luonnon monimuotoisuutta laajasti hyödyttävänä työnä.

Kolmivuotiseksi suunniteltu hanke aloitettiin maa- ja metsätalousministeriön kala- ja riistaosaston myöntämän valtionavun turvin. Hankkeen vetäjäksi Luonnon- ja riistanhoitosäätiöön on valittu agronomi Kimmo Härjämäki Turusta.

Huippusaavutus luonnonvaraisen peltopyykannan hoidossa

Ajoittain olemme tiedottaneet luonnonhoidon menestystarinoista myös muualta. Vertaistaan hakee saavutus villin peltopyykannan hoidossa Norfolkkin herttuan tilalla Englannissa, jossa on ympäristötuen toimien turvin sekä kahden ammattiriistanhoitajan työpanoksella onnistuttu satakertaistamaan luonnonvarainen peltopyykanta vuodesta 2003 näihin päiviin.

Vuoden 2003 keväänä tilalta löytyi 3 villiä peltopyypparia. Tuolloin aloitettiin elinympäristönhoitotyöt sekä intensiivinen pienpetokontrolli. Seuraavana keväänä tilalle lisäksi siirtoistutettiin yhdeksän villiä pyypparia Itä-Englannista. Siirtoistutuksen varsinaista merkitystä lopputulokseen ei kyetä arvioimaan, mutta joka tapauksessa hoidon myötä pyykanta lähti voimakkaaseen kasvuun ja on sittemmin lähes tuplaantunut joka vuosi. Kuluvan vuoden keväänä pareja havaittiin 337, ja syyskanta tällä kasvinviljelyä ja lammastaloutta harjoittavalla tuhannen hehtaarin tilalla on nyt 2500-3000 lintua. Viimeisenä kolmena vuonna kannan tuottoa on myös jo korjattu saaliina talteen parisenkymmentä prosenttia.

Siinä missä Suomessa painotetaan vesiensuojelua, Englannin ympäristötukiohjelma korostaa biologisen monimuotoisuuden ylläpitoa maatalousympäristössä. Norfolkkin herttuan tilalla toteutetaan valikoituja Higher Level Stewardship erityistukitoimia. Tilan luonnon- ja riistanhoitotoimien myötä ovat useammankin silmälläpidettävän lintulajin kannat moninkertaistuneet ja paremmalla tolalla kuin seudulla kertaakaan sitten 1960-luvun. Myös luonnonvaraisen kasvien ja selkärangattomien kannat – joukossa joitain valtakunnallisesti uhanalaisiakin – ovat kohentuneet.

Kuvattu vajaan vuosikymmen kuluessa tapahtunut kehitys Norfolkkin herttuan tilalla on varmasti yksi parhaita esimerkkejä siitä, kuinka talouskäytössä olevalla maalla suoritettu, ja riistavaran hyödyntämisestä motivaationsa saava määrätietoinen elinympäristönhoitotyö hyödyttää koko luonnon monimuotoisuutta.

Peltopyiden perimää tutkitaan Oulussa

Peltopyyn alalajien esiintymistä valottavaa työtä jatkettiin viime talvena Maa- ja metsätalousministeriön sekä Luonnon- ja riistanhoitosäätiön rahoittamassa tutkimuksessa Oulun yliopistossa.

Tutkimuksen teki FT Tuija Liukkonen, joka työssään analysoi noin 400 peltopyynäytettä Suomen ja muutamien muiden Euroopan maiden villeistä ja tarhatuista linnuista. Liukkonen aiemmat tutkimustulokset 2000-luvun alusta kertoivat Suomessa luonnonvaraisena esiintyvän peltopyyn kuuluvan perimältään itäiseen linjaan, kun taas tarhaukseen ja istutuksiin meillä käytetyt linnut ovat pääsääntöisesti olleet perimältään Manner-Euroopasta peräisin olevaa läntistä linjaa.

Nyt käytetty menetelmä poikkeaa aiemmasta. Sen avulla on mahdollista saada lajin perimästä entistä tarkempi kuva, ja lisäksi kyetään tarkastelemaan myös mahdollista alalajien välistä risteytymistä.

Tähänastisissa tuloksissa on vahvistunut aiempi havainto, että kotimainen luonnonvarainen kanta sekä villiä perua oleva neljällä tarhalla kasvatettava itäisen alalajin tarhakantamme poikkeavat selvästi esimerkiksi Ranskan ja Englannin linnuista, jotka olivat mukana verrokkeina läntisestä alalajista. Samaa läntistä tyyppiä edustivat myös näytteet Eestistä ja Ukrainasta. Suomalaisen peltopyiden kanssa samaan joukkoon asettuivat ulkomaisista näytteistä mm. linnut Bulgariasta, Kreikasta ja Irlannista. Merkkejä läntisen alalajin perimän sekoittumisesta Suomen villiin peltopyykantaan ei tässä aineistossa näkynyt. Tuloksia esiteltiin riistabiologian kongressissa Barcelonassa syyskuussa.

Työtä maan peltopyykannan geneettisen rakenteen selvittämiseksi pyritään jatkamaan, ja suunnitelmissa on yhdistää siihen myös museonäytteiden ja historiallisten kirjallisuuslähteiden tarkastelua.

